**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO**
**ĐỀ THI CHÍNH THỨC**
(Đề thi có 02 trang)

**KỲ THI TỐT NGHIỆP TRUNG HỌC PHỔ THÔNG NĂM 2025**
**Môn thi: NGỮ VĂN**
Thời gian làm bài: 120 phút, không kể thời gian phát đề

**I. ĐỌC HIỂU** (ID: 801201)

***Đọc văn bản:***

**NHỮNG VÙNG TRỜI KHÁC NHAU**

Tóm tắt bối cảnh: Lê và Sơn là pháo thủ trong thời kỳ chống Mỹ cứu nước. Lần đầu gặp gỡ, Lê không có thiện cảm với Sơn – một công tử Hà Nội trắng trẻo. Sau ba năm, những ấn tượng đầu tiên về Sơn đã thay đổi. Lê và Sơn trở thành đôi bạn thân. Họ cùng về Nghệ An đóng quân cạnh lăng của Lê. Trong một trận chiến đấu, Sơn bị thương nặng phải vào Quân y viện. Khi Sơn trở lại đơn vị, anh được phân công tiếp tục ở lại Nghệ An, còn Lê được điều động ra Hà Nội. Phần văn bản sau kể về cảnh hai người bạn chia tay để chuyển đến chiến đấu ở những vùng trời khác nhau.

Một đêm, Lê và Sơn đứng bên nhau rất lâu trên cái gò đất xung quanh ì âm tiếng sấm và tiếng nước lũ đổ về. Trước mặt hai người chỉ huy, những pháo thủ của đại đội pháo cũ gặp nhau trên mảnh đất miền Tây Quảng Bình đang từ biệt nhau. Đại đội pháo của họ như một gốc cây đã lớn, nhựa cây ứ đầy tỏa ra thành hai nhánh. Đại đội của Lê đã dàn xe pháo sẵn sàng trên mặt đê theo đội hình hành quân.

Lê ngửng lên ngắm một lần cuối vùng trời quê hương mình, nói với Sơn:

– Mấy hôm nay ngày nào chúng cũng cho máy bay trinh sát ...

– Cậu cứ yên tâm. Chúng mình sẽ bảo vệ cái đập nước và vùng trời quê hương của cậu bằng mọi giá....

– Tớ rất tin... Tớ rất tin cậu!

Sau ba năm sống với nhau từ ngày hai người còn ngồi trên hai chiếc ghế sắt của một khẩu 37 cũ kỹ, lần này Lê và Sơn mỗi người nhận một nhiệm vụ. Họ chia nhau tấm giát nằm, vài tấm áo sặc mùi thuốc đạn và chia nhau bầu trời Tổ quốc trên đầu. Tận trong những ý nghĩ sâu kín nhất của Lê, anh đã coi Sơn như một đồng chí thân thiết nhất trong đời lính – "Đi nhá!". Họ bắt tay nhau, từ biệt nhau chỉ có hai tiếng ấy.

Lê bắt đầu một cuộc hành quân dài. Những thùng xe chất đầy đồ đạc. Bên những nòng pháo chênh chếch chĩa lên trời lại bày ra trước mắt thiên hạ cả cuộc sống bình thường của con nhà lính. Hãy nhìn những người chiến sĩ cao xạ ngồi ngất ngưởng hai bên thành xe; có một trăm người lính thì có một trăm cuộc đời và vùng trời quê khác nhau. Họ đi qua cầu Bùng, cầu Hổ, Hàm Rồng và Nam Định, Phủ Lý, để lại phía sau rất xa những đèo Ngang. Quán Hàu1, Bãi Hà... Những vùng trời họ đã để lại một nửa tâm hồn ở đấy.

[...] Thế là hôm nay Lê đã đứng dưới bầu trời Hà Nội, cạnh những người đồng đội mới và cũ. Trời gần sáng. Sau lưng Lê, Thủ đô đầy tiếng động như một cái tổ ong vừa thức giấc. Lê tựa lưng vào vách ụ pháo và nhớ lại giấc mơ vừa qua2: Phải rồi, Sơn có ra ngoài này đâu? Sơn đang chiến đấu trong vùng trời quê hương của Lệ. Ngày nào hai người mới từ biệt nhau trên gò đất trận địa của đại đội Sơn, những ụ pháo ở đấy đắp bằng phù sa sông Lam vàng tươi như nghệ, giữa một bãi sông trồng toàn lạc.

Đất phù sa sông Hồng truyền3 sang người là một cảm giác mát lạnh - "Như thế là mình đã đứng ở đây – Lê chợt nghĩ một cách thử vị - bên cạnh Hà Nội, cái thành phố Thủ đô mà Sơn từng thân thuộc từng gốc cây, từng mảnh tường và cả từng sắc mây trên nóc phố".

(Nguyễn Minh Châu, Tuyển tập truyện ngắn hay nhất của Nguyễn Minh Châu, NXB Văn học, 2022, tr.33-35)

---

1 Ngữ liệu nguồn ghi là Hầu

2 Giấc mơ Lê gặp lại Sơn tại Hà Nội được nói đến ở phần đầu tác phẩm.

3 Ngữ liệu nguồn ghi là chuyển.

***Thực hiện các yêu cầu:***

**Câu 1.** Xác định ngôi kể được sử dụng trong văn bản.

**Câu 2.** Trong văn bản, quê hương của Lê và quê hương của Sơn gắn với hai dòng sông nào?

**Câu 3.** Phân tích tác dụng của biện pháp tu từ so sánh trong câu văn sau: Đại đội pháo của họ như một gốc cây đã lớn, nhựa cây ở đầy tỏa ra thành hai nhánh.

**Câu 4.** Nêu vai trò của chi tiết Họ chia nhau tấm giát nằm, vài tấm áo sặc mùi thuốc đạn và chia nhau bầu trời Tổ quốc trên đầu trong việc thể hiện nội dung văn bản.

**Câu 5.** Hai ngữ liệu sau đây có sự tương đồng nào về ý nghĩa?

*– Họ đi qua cầu Bùng, cầu Hổ, Hàm Rồng và Nam Định, Phủ Lý, để lại phía sau rất xa những đèo Ngang, Quán Hàu, Bãi Hà ... Những vùng trời họ đã để lại một nửa tâm hồn ở đấy.*

(Những vùng trời khác nhau – Nguyễn Minh Châu)

*– Khi ta ở, chỉ là nơi đất ở*
*Khi ta đi, đất đã hóa tâm hồn!*

(Tiếng hát con tàu – Chế Lan Viên)

**II. VIẾT:**

**Câu 1** (ID: 801199 - VD)

Anh/Chị hãy viết đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) phân tích tình cảm của Lê dành cho Sơn trong văn bản ở phần Đọc hiểu.

**Câu 2** (ID: 801200 - VD)

Từ kết quả đọc hiểu văn bản Những vùng trời khác nhau và những hiểu biết về bối cảnh đất nước đang có nhiều thay đổi lớn lao, anh/chị hãy viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) với chủ đề: *vùng trời quê hương nào cũng là bầu trời Tổ quốc*.

---------- **HẾT** ----------

## HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

## THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN TUYENSINH247.COM

**PHẦN I: ĐỌC HIỂU**

**Câu 1:**

**Phương pháp:** Vận dụng kiến thức đã học về ngôi kể

**Cách giải:**

Ngôi kể thứ 3

**Câu 2:**

**Phương pháp:** Đọc, tìm ý

**Cách giải:**

Quê hương của Lê và quê hương của Sơn gắn với hai dòng sông: Sông Lam, sông Hồng

**Câu 3:**

**Phương pháp:** Vận dụng kiến thức về biện pháp tu từ

**Cách giải:**

- Biện pháp so sánh: Đại đội pháo được so sánh với "gốc cây đã lớn".
- Tác dụng:

+ Giúp câu văn diễn đạt thêm sinh động, hấp dẫn.

+ Thể hiện sự phát triển vững mạnh của đại đội pháo, giống như một gốc cây lớn, đủ sức nuôi dưỡng những nhánh cây vươn xa — tượng trưng cho những người lính nay chia nhau về những mặt trận khác nhau để tiếp tục nhiệm vụ.

+ Qua đó làm nổi bật tình đồng đội sâu nặng, sự gắn kết giữa những người đồng đội với nhau.

**Câu 4:**

**Phương pháp:** Đọc hiểu, phân tích, bình luận

**Cách giải:**

*HS dựa vào nội dung văn bản, chi tiết được đưa và nêu cách hiểu phù hợp.*

**Gợi ý:**

- Thể hiện tình đồng đội thân thiết, gắn bó của những người lính, họ cùng sống, cùng chiến đấu, chia sẻ mọi khó khăn trong chiến tranh.
- Gợi lên không khí chiến trường khốc liệt nhưng đầy tình người, họ sẻ chia từng tấm áo, từng chỗ nằm với nhau giữa bom đạn chiến tranh. Điều đó càng làm nổi bật mối quan hệ gắn bó mật thiết, chứa tình cảm giữa những người lính.
- Là biểu tượng cho sự chia tay không chỉ về không gian chiến đấu mà còn chia nhau phần trách nhiệm, nghĩa vụ bảo vệ Tổ quốc, mỗi người một vùng trời, nhưng trái tim vẫn chung nhịp đập.
- Chi tiết còn góp phần thể hiện chủ đề, tư tưởng của tác phẩm.

…..

**Câu 5:**

**Phương pháp:** Đọc hiểu, phân tích, bình luận

**Cách giải:**

**Sự tương đồng:** Cả hai ngữ liệu đều thể hiện tình cảm sâu sắc, gắn bó giữa con người với mảnh đất từng gắn bó hoặc từng đi qua.

- Khi con người đi qua những vùng đất đó, một phần tâm hồn, ký ức và tình cảm của họ gửi lại nơi ấy.

- Đất đai, quê hương không chỉ là không gian sinh tồn mà còn trở thành một phần tâm hồn, kỷ niệm và biểu tượng thiêng liêng với mỗi người.

=> Qua đó, cả hai ngữ liệu thể hiện tình yêu quê hương đất nước.

**PHẦN II: LÀM VĂN**

**Câu 1:**

**Phương pháp:** Vận dụng kiến thức đã học về viết đoạn văn nghị luận văn học

**Cách giải:**

**Yêu cầu về hình thức:** đảm bảo đúng bố cục của một đoạn văn nghị luận văn học

**Yêu cầu về nội dung:** Đảm bảo phân tích được tình cảm của Lê dành cho Sơn trong văn bản ở phần đọc hiểu

*Bài làm có thể triển khai theo nhiều cách, sau đây là gợi ý của Tuyensinh247.com*

**1. Mở đoạn:** Giới thiệu tác giả, tác phẩm và vấn đề nghị luận: tình cảm của Lê dành cho Sơn.

**2. Thân đoạn:**

*** Khái quát ngắn gọn về hoàn cảnh gặp gỡ hai nhân vật.**

*** Sự thay đổi trong nhận thức của Lê về Sơn:**

- Ban đầu: Định kiến với Sơn (công tử Hà Nội, "trắng trẻo", xa lạ với chiến trường).

- Sau ba năm: trở thành người đồng đội thân thiết.

*** Tình cảm Lê dành cho Sơn:**

- Tình cảm gắn bó:

+ Cùng nhau trải qua gian khổ chiến tranh.

+ Cùng mang một sứ mệnh thiêng liêng, cao cả.

+ Coi nhau là "đồng chí thân thiết nhất trong đời lính".

- Nỗi nhớ, sự tin tưởng khi xa cách:

+ Lê ở Hà Nội nhưng luôn nhớ về Sơn đang chiến đấu nơi quê mình.

+ Hình ảnh Sơn trở thành điểm tựa tinh thần, gắn với ký ức về trận địa, dòng sông Lam.

+ Họ có sự đồng lòng và tinh thần trách nhiệm với quê hương.

- Đánh giá chung về nghệ thuật: Ngôi kể thứ ba; Các hình ảnh biểu tượng tạo chiều sâu cảm xúc; Giọng điệu …

**3. Kết đoạn:** Khẳng định lại tình cảm của Lê dành cho Sơn và giá trị của tình bạn, tình đồng chí

**Câu 2:**

**Phương pháp:** Vận dụng kiến thức đã học về viết bài nghị luận xã hội.

**Cách giải:**

*Bài làm có thể triển khai theo nhiều cách, sau đây là gợi ý của Tuyensinh247.com*

**1. Mở bài:** Giới thiệu vấn đề nghị luận.

**2. Thân bài**

**a. Giải thích:**

- "Vùng trời quê hương": Chỉ nơi mỗi người sinh ra, lớn lên, gắn bó.

- "Bầu trời Tổ quốc": Chỉ đất nước chung, rộng lớn hơn, là nơi hội tụ tất cả vùng quê hương.

→ Câu nói khẳng định: Dù quê hương mỗi người khác nhau, nhưng tất cả đều là một phần không thể tách rời của Tổ quốc. Gắn bó và đóng góp cho quê hương chính là đang xây dựng đất nước.

**b. Phân tích:**

- Bối cảnh: Đất nước đang có nhiều chuyển mình:

+ Hội nhập quốc tế sâu rộng, cơ hội và thách thức đan xen.

+ Di cư, đô thị hóa, sự dịch chuyển lao động khiến nhiều người sống xa quê.

+ Những cải cách bộ máy hành chính.

- Mỗi vùng quê góp phần tạo nên đất nước:

+ Từ miền núi đến đồng bằng, từ hải đảo đến biên giới – mỗi nơi mang nét văn hóa, truyền thống riêng, tất cả góp phần tạo nên hình hài của Tổ quốc.

+ Dù ở đâu, con người Việt Nam vẫn chung một lý tưởng, chung một tình yêu nước, sẵn sàng hi sinh vì tổ quốc trong chiến tranh cũng như trong thời bình.

- Trách nhiệm của công dân trong thời đại mới (Mở rộng với thế hệ trẻ)

+ Dù đi đâu, làm gì, vẫn luôn mang trong tim hình ảnh quê hương – vì đó là một phần máu thịt của Tổ quốc.

+ Không chỉ yêu quê hương nơi mình sinh ra mà còn cần biết mở lòng với những vùng đất khác, bởi Tổ quốc chính là quê hương của tất cả mọi người.

+ Ý thức trách nhiệm phát triển quê hương, đất nước ngày càng giàu mạnh.

+ …

*Học sinh tự lấy dẫn chứng phù hợp (VD: Bảo vệ lãnh thổ, chủ quyền, sát nhập các tỉnh thành..)*

**c. Bàn luận mở rộng - Phản đề**

Không nên phân biệt vùng miền, vì mỗi vùng đất đều đáng tự hào và là một phần tạo nên Tổ quốc.

- Phê phán lối sống thực dụng, coi nhẹ nguồn cội, phân biệt vùng miền, chỉ quan tâm đến lợi ích cá nhân.

- Xây dựng tinh thần đoàn kết dân tộc, đặt lợi ích quốc gia, Tổ quốc lên hàng đầu hướng đến một Việt Nam phát triển hùng cường.

- …

**3. Kết bài**

Tổng kết vấn đề nghị luận